

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA JANA ŽELEZNÉHO V PROSTĚJOVĚ

Autorský tým: Veronika Jurčíková, Martin Němec, Lucie Jakubcová, Lukáš Pospíšil

Pedagogické vedení: Mgr. Dita Krpcová

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K UDÁLOSTEM

Okupace letiště německým vojskem

Za okupace byla obsazena všechna letiště Hané - Prostějov vojenské, Prostějov Letecká louka (sloužila hlavně plachtařům), letiště Stichovice a přilehlé letiště Kostelec na Hané. V průběhu celé druhé světové války byly na prostějovském letišti umístěny německé letecké školní jednotky. Jednalo se nejprve o Fliegerausbildungsregiment (FAR) 43. Později zde působila jednotka Flugzeugführerschule FFS A/B 71 Prossnitz. V závěru války zde byly také umístěny bojové jednotky 1./JG 53 "Pik As", Stab.a II/JG 77 a 4./NJG 100. Spojeneckým náletem dne 24.srpna, byly zničeny objekty celé severní strany letiště a poškozena letištní plocha. Ta však byla, díky svému travnatému povrchu, rychle opravena. Letecká kasárna přežila nálet téměř bez úhony. Až v květnu 1945 byla letounem Rudé armády zapálena střecha budovy mužstva č.III, která následně celá shořela.

Zdroj: <http://www.hanackaperot.ic.cz/history.htm>

Poslední boje

Osvobozovací boje proti ustupujícím nacistům se nevyhnuly ani Prostějovsku. Bojovalo se na řadě míst, německé divize držely své pozice zuby nehty a krutě se za svou porážku mstily na civilním obyvatelstvu.

Poslední agonie Němců v centru Hané

Když koncem dubna 1945 začali Němci pomalu ustupovat, nikdo už nepředpokládal větší boje.

Frontová linie se táhla od Vyškova přes Drysice, Brodek u Prostějova, Klenovice na Hané, Skalku, Předinu. Němci zde drželi obranný val, aby kryli ústup svých konvojů do lesů Dražanské vrchoviny. Zbytek německých vojáků se opevnil na kopci Větrák u Klenovic na Hané, odkud měli dokonalý přehled o širokém okolí. Tam čekali na příchod osvobozené armády pod velením maršála Malinovského, která se blížila od Vyškova. Kromě sovětského vojska postupovaly i jednotky Prvního československého armádního sboru s velitelem Karlem Klapálkem.

Ke střetu došlo v lokalitě mezi Klenovicemi a Čelčicemi na prvního máje. Boje byly tuhé a trvaly celý týden, naštěstí dorazila posila rumunských vojáků, pak bylo do dvou dní rozhodnuto. Padlo tehdy na sedmdesát vojáků osvobozené armády, německé ztráty nikdo nepočítal. Celé okolí bylo hodně poničené od náletů ruských i německých letadel, která nešetřila ani civilní zástavbu.

Konec války v okolí Klenovic na Hané připomíná nejen památník padlým vojákům na kopci Větrák, dodnes nachází lidé pozůstatky války.

Vyhledávání staré munice, zbytků válečné techniky a všech pozůstatků bojů obou armád se stalo koníčkem sběrateli Jaromíru Kouřilovi z Čelčic. Nashromáždil rozsáhlou sbírku těchto relikvií stejně jako historických dokumentů, map, uniforem a dalších zajímavých předmětů.

„Okolní pole byla plná válečných pozůstatků a dodnes se leckde objeví něco, co s válkou souvisí. Stačí jít na procházku s detektorem kovů,“ tvrdí vášnivý sběratel. Při pátrání po zbytcích války spolupracuje s brněnským muzeem a s Leteckou historickou nadací Vyškov. Díky tomu objevil zbytky vojenských letadel, hrob vojáků a další zajímavé válečné pozůstatky. Čas od času se objeví exponáty z jeho sbírky na různých výstavách, aby připomněly hlavně mladým trudná válečná léta.

Zdroj: <http://pvnovinky.cz/historie/10756-konec-2-svetove-valky-na-prostejovsku-dil-2-posledni-boje>

Poslední tanková bitva v Evropě u Prostějova

Severozápadně od Tovačova, převážně na území okresu Prostějov, se odehrála na samém konci 2. světové války velká tanková bitva. Ta bývá považována za poslední tankovou bitvu 2. sv. války v Evropě vůbec. Také proto bychom si ji měli připomínat. Řada vesnic v oblasti bojů byla silně poničena. Obě bojující strany utrpěly těžké ztráty. Těchto bojů se účastnily i čs. jednotky pod vedením generála Karla Klapálka, který měl své sídlo ve Stříbrnicích. Tomáš Jakl, autor knihy Květen 1945 v českých zemích k této bitvě uvedl: „Došlo k poměrně velké bitvě v prostoru Čelčice – Klenovice, jižně od Prostějova. Je zajímavé, že tato bitva, která byla jednou z největších tankových bitev na našem území, nemá dodnes v literatuře ustálené jméno. Je to bezejmenná bitva a říká se jí bitva u Tovačova, bitva Čelčice – Klenovice nebo bitva pod Prostějovem. Byla to velká bitva a obě strany tam ztratily několik desítek tanků a samohybných děl.“

Zdroj: vasevec.parlamentnilisty.cz

Vícovská tragédie

Osvobozovací boje na konci 2. světové války se nejkrvavěji zapsaly do historie Vícova. Je to příběh zbytečného masakru, o kterém se v předcházejících padesáti letech příliš nemluvilo, nebo jen zkresleně. Teprve nedávno objasnili pamětníci celou akci, která bezprostředně ohrozila vícovské obyvatele a stála život deset mužů.

V lesích okolo Vícova operovala partyzánská skupina JERMAK pod velením sovětského kapitána P. M. Volkova. V posledních dnech dubna zorganizovali partyzáni přepadení německé vojenské kolony, která ustupovala před osvobozovací armádou. 28. dubna se tak stalo, v posledním okamžiku změnil partyzánský velitel plán na přepadení německé kolony a rozhodl se uskutečnit akci v noci přímo v obci.

Podle pamětníků tak učinil poté, co se se svými kumpány pořádně podívali na dno lahví špiritusu.

Partyzáni obsadili strategická místa, obyvatele zahnali do sklepů. Zastřelili desítku německých vojáků a zapálili několik aut. Při přestřelce zahynulo i několik partyzánů, padl i sám velitel Volkov. Zbytek se stáhl do lesů.

Odveta Němců následovala okamžitě, pomstili se ale na nevinných obyvatelích Vícova, kteří nenesli na masakru žádnou vinu. Hned druhý den předvedli vícovské muže k výslechu, ti však nedokázali nebo nechtěli odpovídat. Desítku z nich odvezli rozlíčení Němci na neznámé místo.

Měsíc o nich nikdo nevěděl, živé je nespatriil. Jejich další osud se podařilo vypátrat až teprve, když učitel z nedaleké obce Suchý našel pod stupínkem školy vzkazy psané na útržcích papíru od uvězněných mužů, hodinky a peníze. „Jsou tři hodiny ráno, pozdravuji vás a loučím se. Hledejte nás, budeme nedaleko!“ napsal Bruno Růžička těsně před popravou.

Jejich těla byla objevena ve dvou šachtách na nedalekém poli. Před zastřelením byli muži nelidsky mučeni. Vícovští občané vyhrabali, v rakvích naložili zubožené ostatky svých sousedů na nákladní auta a převezli je do Vícova. Zde se konal 14. května 1945 pohřeb za účasti tisíců lidí.

Nevinně umučené oběti spočinuly k poslednímu odpočinku v rodné obci.

Zdroj: <http://pvnovinky.cz/historie/10753-konec-2-svetove-valky-na-prostejovsku-dil-1-vicovska-tragedie>